

Utkommer lørdager.

7. juni.

Det er 37 år siden Norges forening med Sverige ble oppløst ved Stortingsbeslutningen 7. juni 1905. Den direkte foranledning til beslutningen var den svenske statsminister Bostrøms beryktede "lydrikepunkter", hvorefter de norske konsulere, altså norske embetsmenn, skulle underordnes den svenske utenriksminister og følge den svenske regjering - stikk i strid med forutsetningen i det berømte kommunikeet av mars 1905 fra den norsk-svenske konsulatkomite om opprettelsen av særskilt konsulatvesen i Norge og Sverige. -

I 91 år måtte vi kjempe for vår rett om likestilling i unionen med Sverige. Da dette land ikke ville innrømme vår rett, måtte der handles. Vi måtte bryte ut av "den pakt som vi forpestes i" - (Bjørnson), av den forening som ikke var forenlig med Norges ære. Aldri før hadde det norske folk stått mere enig, aldri hadde det stått bedre sluttet i samlet fylking. Derfor ser vi tilbake på 1905 som en av de store merkeår i landets historie, ja mange mener at det er det største.

Underlig å tenke på dette året i dag da vi er hørtatt, undertrykket og utplyndret av det nazistiske Tyskland med assistanse av "nordmenn" som påstår at de kjemper for nasjonal samling og Norges frihet og selvstendighet, ja endog for et "større Norge".

Hva er sannheten? En tysk seier betyr Norges endelige undergang som selvstendig stat og Norges underordning under Tysklands økonomiske og militære interesser. Bevis: En rekke av Tysklands ledende menn har gitt uttrykk for nødvendigheten av en fortsatt militær besettelse av Norge og dets innordning i det tyske "nærings- og livsrom". Dessuten tyder en rekke tyske tiltak her i landet nettopp i samme retning. Og eksempler fra Tsjekkia, Polen, Holland, Belgia og Danmark vitner om de samme hensikter. Derfor: Alle nordmenn må holde dette klart for øye: Tysklands seier: Norges undergang. Englands seier: Norges frihet og uavhengighet gjenvunnet.

- o -

Nemesis.

I sin bok "Mein Kampf" avslører Hitler åpenlyst en av nazismens virkningsfulleste hemmeligheter når han kommer inn på løynens betydning i propagandaens tjeneste. Kjent er hans ord at folk lettere tror på en stor løyn enn en liten. - Vi skal ikke nekte denne gangster over alle gangstre atskillig psykologisk sans - eller som det mest treffende er blitt sagt: Hitler kjenner menneskenes dårlige egenskaper, men ikke deres gode... Denne spesielle erfaring har han ikke fra fremmede: som forbryter står han uten videre suveren og uovertruffet i historien. Skal vi nemlig vurdere ham riktig må vi se på s t ø r r e l s e n av hans verk, altså på ø d e l e g g e l s e n s omfang, og da må vi i sannhet innrømme ham fantastiske dimensjoner. Hvilket menneske har vel noensinne styrtet et slikt skred av ulykke og forbannelse over menneskeheten og satt alle moralske og intellektuelle begreper på ende som ha? - Intet under i en slik tid av kaos og begrepsforvirring at enkelte svakhodede individer går fra sans og samling og havner i det de kaller "nasjonal samling", all den stund denne politiske kvaksalver allerede har hatt anledning til å praktisere sine kjepphester og fikse ideer - alene, over et folk som til og med vil være sivilisert. Ja, hva verre er: fra denne dårekiste bredte nazi-ideologiens giftige, åndsøvende kloroform seg etterhvert videre til andre land og skapte der den forkvaklede nasjonalistiske mennesketype som i den grad levde på Hitlers stimulanser at de i dag er gått nasjonalt til grunne. Så ukritisk lever disse quislinger nå etter Hitlers nasjonale bud at de ikke lenger kan eller

Det kan være tragisk nok når en politiker blir forbryter, men hvor tragisk det kan gå når en forbryter blir politiker, det ser vi best i dag. Denne mann kjenner nemlig alle midler - men hvilke mål? Hva har han egentlig skapt, hvilken fornyelse vil han bringe verden? Hva er det han setter i stedet for det gamle? - Bare noe enda eldre, ingen bærende idé, intet konstruktivt system verdig menneskers streben. Bare jern og blod igjen, og ondt blod mellom folkene. Diktatur, terror, tvang - for effektivitetens skyld. Hvilken effektivitet? Selv den uglesette kommunisme har ialfall det forsonende ved seg at den innebærer noe nytt. Vi kan være enige eller ikke, det kan føre fram eller ikke; noe nytt, det være seg så galt det vil, er ialfall bedre enn gammel dårskap som vi ikke kan lære noe av. - Bare ett mål, likeså gammelt og ordinært som stort og lokkende for så mange statsmenn som misforste sin oppgave, står hensynsløst klart for Hitler: Tysklands verdensherredømme for en hver pris. - Og her er prisen: Død og fordervelse for alle som står i veien for dette mål. Ruin over deres land. Slaveri under det tyske herrefolk. Slaveri for det tyske herrefolk under føreren. Degradering av folkene i raser. Forfølgelse - Vilkårlig frihet for føreren som råder uinnskrenket over alle undersåtters liv - ja, selv er gud og skal tilbes som gud.

Det er naziideologien i et netteskall, det er fanden i nøtten, Hitler på ambolten, Europas dilemma, katastrofen - Det vil bli lettere å puste og høyere under taket når han er utdrevet. Som Hitler selv i adelig overmot har sagt det: For å gå så vil verden ialfall ikke bli den samme etterpå. - Ja, takker fanden for det! Vi har sett og lært litt av hvert i det siste, men det er så visst ikke Hitlers fortjeneste. Hitler drømmer åpenbart når han er viktig pessimistisk at hans naziideologi skal overleve både ham selv og det tredje rike, men de erfaringer vi har gjort vil nettopp styrke demokrasiene og påskynde den frie sosiale og kulturelle utvikling, for li det ennå en gang har vist seg at dette er det mest holdbare system og den beste garanti for et sunt og fredelig samarbeid mellom nasjonene. - Vi slipper ikke så lett fanden løs en gang til selv om han gjør seg aldri så liten, og uansett hvilket skall han måtte opptre bak -

Nei, verden blir nok ikke den samme, det er sikkert. Hitler har ved de enorme ofre og bestrebelsene bare gitt verden et kraftig støt i den motsatte retning. Det er hitlerismens paradoks. Dens politiske og kulturhistoriske betydning for ettertiden er som så mange tidligere voldsregimer helt negativt bestemt i den reaksjon det framkaller. Intet terrorvelde, allerminst av en slik utarting som nazismen kan skape varig epoke.

- 0 -

Lærerne i Kirkenes blir framleis barbarisk behandlet. De blir satt til de værste jobber og må arbeide på spreng nesten uten mat og hvile. Fra befolkningen strømmer det varm sympati mot dem, men det er strengt forbudt å snakke med dem eller på noen måte hjelpe dem.

Prestenes stolte holdning er i denne tiden folkets beste støtte. De er i sannhet sitt folks åndelige førere.

- 0 -

Det meldes fra London at unge norske flygere igjen har utmerket seg i kamp over Kanalen. De har skutt ned et Messerschmidtfly, skadet et annet fly og en minefeier. En av flygerne er blitt forfremmet til løytnant.

- 0 -

Det forlyder at ungdom som har meldt seg til frivillig arbeidstjeneste er blitt sendt til Tyskland for å arbeide i rustningsindustrien. De som har vegret seg er blitt tvunget. Intet viser mere Tysklands svakhet enn at de må benytte fiendtlig innstilte arbeidere i sin tjeneste.

Send avisen videre!

Uken som er gått (31/5-6/6) har ytterligere bestyrket det inntrykk som forrige uke ga. Forøvrig har kommunikasjonene fra fronten, ihvertfall dem vi finner i våre aviser, vært preget av nervekriger. Like til nå har de virkelige begivenheter vært helt uklare. I dag kan vi slå fast omtrent følgende:

Tyskerne forberedte en stor offensiv mot Kaukasus over Tobruk, samtidig med en pågang fra Kertsch. I området omkring Charkov hadde de samlet omtrent $1\frac{1}{2}$ million mann med det aller beste utstyr. Svare panseravdelinger og det øvrige motorisert. Likeledes hadde de konsentrert en stor del av sitt flymateriale her.

Timochenko kom dem imidlertid i forkjøpet ved å innlede en motoffensiv. Etter alt å dømme har styrkene vært omtrent like store på begge sider. På tysk side har det utvilsomt vært atskillig nervøst. Overraskelsesmomentet som før har spilt en overveiende rolle denne krigen, er nå borte og selv tyske soldater begynner å forstå tyskerne ikke er uovervinnelige. Våre "vel underrettede" aviser og Aftenposten i spissen har bragt meddelelse om det kolosale bytte som er gjort. Det er vesentlig fantasi. Der er tap på begge sider. Russerne oppgir tyskernes tap til ca. 90.000 mann og sine egne tap til ca. 75.000. Dette ser ganske sannsynlig ut og ligger nok temmelig nær det riktige. Hovedsaken ved Charkov er imidlertid at den tyske offensiv mot Kaukasus er stoppet foreløpig, og at seiren, som også var meget overdrevet av tyskerne, er blitt betydningsløs.

I Libia er bildet omtrent det samme. Hitler har konsentrert en relativt meget stor del av sitt flyvåpen i Middelhavet og brukt det i stadige angrep mot engelsmennenes faste borg og flåtestasjon Malta. Forsvaret av Malta er et av de stolteste og mest heroiske blad i denne krigshistorie. Så lenge angrepene står på, kan imidlertid Malta ikke brukes til flåtebasis, og det har gjort at aksene har kunnet sende ganske store forsterkninger til Rommel i Libia. Han har så med denne hjelp forberedt sin offensiv. Det er en nøy sammenheng mellom offensiven ved Charkov og ved Libia, selv om de to slagmarker er skilt fra hverandre med over 1000 km. Hensikten er en stor knip tangsbevegelse mot Kaukasus, som foreløpig er aksens første og store mål. Uten Kaukasus med dets oljer kan ikke tyskerne holde det gåen så lenge.

Også offensiven i Libia er stoppet og slått til bakte. Rommel riktignok skaffet seg to åpninger i det engelske minebelte, men kan bare bruke disse om natten. Vi må antagelig vente nye angrep her, antagelig i forbindelse med falskjernstroker fra Kreta, men man er forberedt og vi har all grunn til å se optimistisk på utviklingen.

I uken har vi hatt de store luftangrep på tyske byer og industri sentrer. 5 dager etter hverandre er det blitt bombet i Tyskland. Det begynte med Köln, så Essen og Bremen og nå Ruhrområdet. Disse angrep, som Tysklands luftvåpen ikke er i stand til å møte, langt mindre å forhindre, vil sikkert fortsette, og hver eneste tysk by av interesse vil bli besøkt. De engelske tap har vært forholdsvis små men de skader flytoktene har anrettet er meget store. Tap av menneskeliv er sikkert meget store, og ennå flere er det som er skadet. Tallene går alt sikkert opp i et par hundre tusen. Vi kan selv tenke oss hvilken panikk og nervøsitet som skapes.

Ennå er ikke Amerika kommet med, men de kommer snart og intensiteten av angrepene vil da øke. Amerikas produksjon av fly vil i løp av noen måneder være ca. 700 fly pr. døgn.

Idet bladet går i pressen meldes det fra London at briterne i Libia nå er på offensiven. De har angrepet fra to fronter, og ferske fase er løpet heldig av.

7. juni fra London.

Kronprins Olav talte til sine landsmenn i Norge i anledning av 7. juni, 37-årsdagen for grunnlovens endrede beslutning og 2-årsdagen for beslutningen om å fortsette kampen mot overmakten.

Vi fortsetter kampen til den er vunnet og vi igjen kan leve i ro og ferdighet. Vi bøyer oss ikke for overmakten, vi fortsetter kampen til seiren er vunnet. Vi står nå meget sterkere enn for to år siden. Da Italia kommet med i krigen, Frankrike kapitulert, Russland hadde slutt forbund og Amerika sto da og vaklet. Nå står det britiske imperium kraftigere enn noen gang før, De forenede Stater setter alle krefter og Russland kjemper dyktig og tappert.

Kronprinsen fortalte videre at han nettopp var kommet til baken for en 3-ukers reise i Vest og Midtveststatene hvor han hadde fortalt om krigen og Norges deltakelse. Han hadde hatt anledning til på nært hold å studere Amerikas krigsforberedelser og det er en ubegrenset tilgang på råmaterialer til flyfabrikasjonen og skipsbygningen. Han ga et imponerende bilde av den kapasitet amerikanerne nå har nådd.

Overalt ble kronprinsen møtt med enestående sympati for Norge. Særlig var beundringen for hjemmefronten stor, for alle prestene og lærerne og for det frie Norges innsats både aktivt og passivt. Forståelsen for denne kamp er mer og mer levende for U.S.A.

Grunnlaget for framtiden bør grunnes på rett og rettferdighet så som det er utformet i Norges grunnlov. Intet folk er blitt knust så lenge det har tro på seg selv og så lenge det er villig til å holde og holder fast på sine fedres tro og idealer.

Kronprinsen hyldet vakkert de sanne og virkelige nordmenn, de er villig til å ofre alt for fedrelandet.

Kronprinsen sa til slutt:

Min hjertligste hilsen og takk til alle og husk at Gud er blitt åttått og måtte han velsigne Norges land og folk.

Etter talen ble Ja, vi elsker sunget.

Deretter leste Nordahl Grieg sitt dikt til Norsk ungdom som ven i Sverige.

- 0 -

Japanerne har benyttet gass i Kina. I den anledning har U.S.A. gjort oppmerksom på at en gasskrig mot Kina vil bli betraktet og gjengjeldt som om den var rettet mot Amerika.

- 0 -

Det britiske luftdepartement meddeler at de i mai måned har tapt 18 mer enn tyskerne. Dette må vel sies å være tilfredsstillende ettersom briterne har vært de aktive og oppnådd store skader over tysk imperium.

- 0 -

Kort resume av aftenens nyheter:

Den amerikanske øverstkommanderende meddeler at slaget ved Midwayøya har vært et stort nederlag for japanerne. 2-3 hangarskip er senet med fly, 2 hangarskip skadet, 3 slagskip skadet, 4 krysser skadet, 3 av to alvorlig, 3 transportskip skadet. Amerikas tap små, bare noen fly er tapt og få er såret. Man mener at japanerne har hatt planer om invasjon av Midwayøya.

De hårdeste kamper raser i Libia fremdeles og fienden blir drevet tilbake. Det har ikke lyktes Rommel å få en Blitzkrieg.

Bmden har vært kraftig bombet. 6. kraftige angrep på 8 døgn. Vel lykkede dagoffensiv over det besatte Frankrike, Nederland og Belgia.

En britisk kroniker i B.B.C. uttalte at de bilder som er tatt etter det siste bombeangrep over Köln viser at intet kvartal er uskadd. Domkriken står som en av de få uskaddede bygninger. En brann over Rhinen så ut til å ha fått en fulltreffer.

Napolis havn er bombet. 27 tyske fly er ødelagt ved Petsamo på t